

bené vlastnosti prodané věci tu není. Arnošta T-u lze jen tehdy pokládati za poškozeného, když a pokud uvedený jeho nárok ze správy není dobytým. Jde tudíž o to, zda obžalovaná má dostatečný majetek, na němž by se mohl Arnošt T. ohledně svého nároku ze správy případnou exekucí hojiti. Kdyby tomu tak bylo, nebylo by ovšem lze říci, že Arnošt T. utrpěl škodu, ježto nedostatek zboží byl by vyvážen dobytým nárokem ze správy. Z toho bylo by však nutno dále vyvoditi, že jednání obžalované, předpokládajíc, že jest majetnou, nebylo vůbec způsobilým, Arnošta T-u poškoditi, což by vylučovalo u ní také škodný úmysl, vyžadovaný ustanovením §u 197 tr. zák., jenž není dán, když směřuje pouze k tomu, aby podvedenému byla dočasně odňata možnost, disponovati s vylákaným předmětem, nýbrž vyžaduje více, totiž úmysl pachatele, by podvedenému byla tato možnost odňata navždy. Pro tento předpoklad není ve spisech opory. Když jest zjištěno, že obžalovaná vystupovala při prodeji pod pravým jménem, že byla v místě činu známa, takže Arnošt T. byl beze všeho s to, aby podal na ni žalobu na zaplacení náhrady za chybící zboží, byla by jednala obžalovaná jen tehdy se škodným úmyslem, vyžadovaným v §u 197 tr. zák., kdyby si byla bývala vědoma, že nemá majetku, na němž by se mohl Arnošt T. hojiti, anebo kdyby byla pojala již v době činu úmysl, že případný majetek odejme zásahu Arnošta T-y. Těmito úvahami se nalézací soud neřídil, a neučinil důsledkem toho v naznačených rozhodných směrech žádných zjištění, pročež jeho výrok o škodném úmyslu obžalované a o škodě způsobené Arnoštu T-ovi postrádá náležitého podkladu.

Čís. 1809.

Zákon o telegrafech ze dne 23. března 1923, čís. 60 sb. z. a n.

Amnestie ze dne 2. září 1924 nevztahuje se na odsouzení pro přechovávání i prodej radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení.

Radiotelegrafním zařízením (§ 18 čís. 4 zákona) je nejen zařízení jako celek nebo zařízení v činnosti, nýbrž i jednotlivé podstatné součástky zařízení telegrafních, pokud jsou určeny ku zřízení telegrafu, byť se i hodily také k účelům jiným.

Kdy lze je prohlásiti za propadlé?

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1924, Zm I 224/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 16. února 1924, pokud jím stěžovatel uznán byl vinným přečinem podle §u 18 odstavec čtvrtý zákona ze dne 23. března 1923, čís. 60 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Nejvyšší jako zrušovací soud obíral se především otázkou, zda nevztahuje se na tento případ amnestie presidenta republiky na základě jeho rozhodnutí ze dne 2. září 1924, a zodpověděl otázku tuto záporně.

Dle prvního odstavce tohoto rozhodnutí vyloučeny jsou z amnestie přečiny nedovolené výroby nebo prodeje radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení a zastavení řízení pro přechovávání těchto zařízení vázáno jest podmínkou, by dotčený československý státní příslušník do 14ti dnů ode dne vyhlášení tohoto rozhodnutí dodatečně požádal o koncesi, zmíněnou v §u 3 zákona ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 sb. z. a n. z roku 1924, a §u 3 vládního nařízení ze dne 17. dubna 1924, čís. 78 sb. z. a n., ač-li tak již dříve neučinil. Obžalovaný odsouzen byl jak pro prodej radiotelegrafických zařízení, jenž dle řečeného nepodléhá vůbec amnestii, tak i pro přechovávání těchto zařízení, a není ve spise dokladu o tom, že obžalovaný o koncesi zažádal, takže nejsou zde podmínky amnestie.

Zmateční stížnost uplatňuje s hlediska důvodů zmatečnosti dle čís. 9 a), b) a 10, správně jen 9 a) §u 281 tr. ř., že nalézací soud nesprávně vyložil pojem slov radiotelegrafického (radiotelefonního) zařízení, užitých v čís. 4 §u 18 zákona ze dne 23. března 1923, čís. 60 Sb. z. a n. Výklad toho, co jest to vlastně radiotelegrafické zařízení, nemůže prý býti podán právníkem, aniž ministerským radou ministerstva pošt a telegrafů, jehož úsudek přijal prý nalézací soud za svůj, nýbrž jedině odborně technickým znalcem, kterým byl profesor techniky v Praze Ludvík Š. Ten však uvedl prý výslovně, že jednotlivé součástky nelze označovati za radiotelegrafní zařízení, obzvláště proto, že jednotlivé částky a součástky mohou sloužiti také k docela jiným účelům, než radiotelegrafickým a radiotelefonním. Nelze prý proto ony jednotlivé součástky zahrnovati v pojem »radiotelegrafických zařízení«. Stížnost jest bezpodstatna a plně odůvodněným jest v zákoně náhled soudu, že pod telegrafním zařízením dlužno rozuměti nejen zařízení jako celek nebo jen zařízení v činnosti, nýbrž i jednotlivé podstatné součástky zařízení radiotelegrafních, pokud jsou určeny ku zřízení telegrafu, byť se i hodily také k účelům jiným. Správnost tohoto náhledu vyplývá již ze znění a smyslu §u 18 zákona samotného. Třeba v odstavci prvním je řeč o zřízení a provozování telegrafů, kdežto v odstavci čtvrtém ohrožuje se trestem výroba, prodej, přechovávání nebo doprava z ciziny radiotelegrafních zařízení, není pochybnosti, že svým smyslem slovo »zařízení« znamená může na jedné straně celek (soubor) předmětů, ku zřízení telegrafu potřebných, že však na druhé straně nevylučuje pojmově, by se pod ním nemohly vyznačovati i jednotlivé podstatné součástky zařízení radiotelegrafních ve smyslu shora naznačeném. Nic, zejména jasný účel zákona nenasvědčuje tomu, že výrazu »zařízení« ve čtvrtém odstavci §u 18 zákona čís. 60/23 použito bylo jen na místě výrazu »telegraf« (odstavec první citovaného §u) a chtělo se jím označiti zařízení pouze jako celek, poněvadž by pak šlo jen o pojmovou tautologii, kterýžto úmysl zákonodárci přičítati nelze. Tak úzkému vkladu brání vládní nařízení ze dne 17. dubna 1924, čís. 78 sb. z. a n., jímž se ve smyslu prvního odstavce §u 3 zákona čís. 60/23 sb. z. a n. určují podmínky pro zřizování, udržování a provoz telegrafů. V prvním odstavci §u 10 se praví, co se míní pod radiotelegrafními zařízeními, k jichž výrobě jsou výrobci oprávněni. Je tu vypočtena celá

řada jednotlivých přístrojů: Anteny rámové, točné kondensátory, slaboproudé variometry, detektory krystalové i lampové atd. V následujícím na to odstavci se pak uvádí: »Vysílací stanice v takových výrobních povolují se výhradně k tomu účelu, by se jimi zkoušela vyráběná zařízení.« Veškeré pochybnosti mizí vůči ustanovení §u 11, kde se určuje, kdo jest radioamatérem, takto: »Radioamatéry jsou ti, kdož nechtějíce provozovati přijímací stanice výdělečným způsobem, 1. zhotoví si celou radiostanici sami, nebo 2. sestaví si stanici buď úplně z radiotelegrafních nebo radiotelefonních součástek prodejních nebo částečně z těchto součástek a částečně z t a k o v ý c h (součástek), jež nesluší pokládati za radiotelegrafní zařízení«. Zde jsou tudíž jednotlivé součástky, z nichž radiotelegrafní nebo radiotelefonní stanice je sestavena, výslovně označovány za radiotelegrafní zařízení. Poukázati by bylo též na zákon ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 sb. z. a n., jímž ve smyslu čtvrtého odstavce §u 18 zákona čís. 60/23 sb. z. a n. upravena je výroba, prodej a přechovávání radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení, jakož i dovoz jejich z ciziny. V zákoně tom ukládá se opětovně těm, kdož ucházejí se o povolení k výrobě, prodeji radiotelegrafních a radiotelefonních zařízení, že musí v příslušné žádosti uvésti d r u h dotyčných zařízení, jež chtějí vyráběti, prodávati atd. (§ 11, 1 b, c; § 16 1 d, 3; § 17; § 19, 3; § 20). V zákoně tom (čís. 9/24) mluví se též na více místech o »koncesi ke zřizování neb provozu stanic radiotelegrafních a radiotelefonních neb povolení k prodeji (přechovávání, výrobě atd.) radiotelegrafních a radiotelefonních z a ř í z e n í (§§y 14 čís. 1, 18, 20 čís. 1, 23 čís. 2), z čehož dlužno dovozovati, že zákon klade stanici jako celek na rozdíl od zařízení jako součásti celku toho.

Z všeho toho plyne, že nalézací soud vyložil pojem radiotelegrafního zařízení ve smyslu čtvrtého odstavce §u 18 zákona čís. 60/23 sb. z. a n. bezvadně, když i jednotlivé, u obžalovaného zabavené přístroje, z nichž radiotelegrafická stanice zříditi se dá, prohlásil za radiotelegrafická zařízení. Soud nevázal se právem na posudek znalce, kdyžtž zákon sám skýtal mu dostatečnou oporu pro správný výklad uvedeného pojmu. Na věci nemění ničeho, že se jednotlivé zabavené součástky hodí také k účelům jiným, to tím méně, když pro daný případ je směrodatno neodporovatelné zjištění soudu, že obžalovaný přechovával a prodával přístroje ty pouze za účelem zřizování radiotelegrafních stanic. O toto zjištění stroskotává pokus zmateční stížnosti, popříti povahu zabavených u obžalovaného přístrojů jakožto radiotelegrafních zařízení poukazem na to, že jednotlivých přístrojů lze použítí ku všemožným účelům, jako na příklad akumulátoru také pro automobil, osvětlování vil atd., ježto rozhodno pro daný případ je, že z přístrojů těch lze sestaviti radiotelegrafní stanici a že obžalovaný je měl na prodej výlučně za tímto účelem. Odvolává-li se stížnost na výrok znalce, že bez odborných znalostí ze součástek, obžalovaným prodávaných, nelze sestaviti radiotelegrafickou stanici, dlužno jí připomenouti soudem zjištěný případ Františka V-a v T., který, ač povoláním pekař, dovedl si ze součástek, od obžalovaného koupených, zříditi a v činnost uvésti stanici radiotelegrafní. Uplatňuje-li konečně stížnost, že stanovisko nalézacího

soudu mělo by za následek, že všechny součástky, které v tomto případě byly zabaveny (mosaz, měď, železo, drát, bavlna, hedvábí atd.) nesměly by pak býti nikde prodávány, dlužno na to odvětit, že zákaz zákona vztahuje se nikoli na tyto hmoty o sobě, nýbrž na přístroje z nich vyrobené, pokud jsou určeny ku zřízení radiotelegrafních stanic. Právní posouzení případu nalézacím soudem v probraném směru odpovídá proto zjištěnému stavu věci a zákonu.

Neprávem napadá též zmateční stížnost výrok, jímž prohlášeno bylo telegrafní zařízení, u obžalovaného dne 17. května 1923 zabavené, za propadlé ve prospěch státu, tvrdíc, že obžalovaný byl ohledně těchto předmětů z obžaloby sprostěn. Na obžalovaného byla vznesena obžaloba též pro přečin dle prvního odstavce §u 18 zákona čís. 60/23 sb. z. a n., spáchaný tím, že zřídil a provozoval telegraf (radiotelegraf). Nalézací soud neuznal sice z důvodů, v rozsudku blíže uvedených, že by šlo o zřízení nebo provozování telegrafu, a sprostil obžalovaného v tomto směru z obžaloby; naproti tomu prohlásil však výslovně, že přístroje, z nichž sestavena byla dotyčná radiotelegrafická stanice, dlužno považovati za radiotelegrafní zařízení ve smyslu čtvrtého odstavce §u 18 zákona a odsoudil obžalovaného i ohledně těchto předmětů, jak to vychází s naprostou jistotou z důvodů v souvislosti s výrokem, kde se obžalovaný uznává vinným pro prodej a přechovávání radiotelegrafického zařízení v době před 4. prosincem 1923. Když v důsledku tohoto odsuzujícího výroku prohlásil soud telegrafní zařízení, z něhož sestavena byla kompletní radiotelegrafická stanice, za propadlé ve prospěch státu, odpovídá výrok ten ustanovení třetího odstavce §u 18 zákona. Naproti tomu nevyslovil soud propadnutí předmětů, zabavených dne 4. prosince 1923, ač i ohledně nich dānu shledal skutkovou podstatu dle čís. 4 §u 18 cit. zák., z úvahy, že toho dne zabaveny byly jednotlivé přístroje a potřeby, z jichž určitého souboru možno sestaviti zařízení radiotelegrafické, kterých však jednotlivě lze použiti také k jiným nezávadným účelům a které proto obžalovaný volně přechovávati a prodávati mohl, pročez nebyly mu zabaveny veškeré předměty takové, jež na skladě měl, nýbrž pouze po jednom kusu jednotlivých druhů předmětů těch. Tohoto odůvodnění využívá zmateční stížnost k uplatnění rozporu (nejasnosti) dle čís. 5 §u 281 tr. ř., jež spatřuje v tom, že soud na jedné straně neprohlašuje dotyčné předměty za propadlé proto, že jich mohlo býti použito také k jiným nezávadným účelům a že je tedy volně prodávati a přechovávati mohl, kdežto na druhé straně uznává obžalovaného vinným pro prodej a přechovávání předmětů těch. Po formelní stránce sluší podotknouti, že vytýkaný odpor (nejasnost) byly by rázu právního a bylo by je uplatňovati s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Ve věcném ohledu budiž pak zdůrazněno, že, i kdyby uplatňovaná nesrovnalost v právním uvažování soudem nalézacím skutečně tu byla, neměla by v zápětí zmatečnosti rozsudku. Neboť jednak je každým způsobem nepochybně, že předměty, o něž jde, dlužno z důvodů shora uvedených považovati za radiotelegrafní zařízení a že výrok odsuzující obžalovaného dle čtvrtého odstavce §u 18 zákona je bezvadným. Ostatně nestala se obžalovanému

žádná křivda, když propadnutí předmětů těch vyslovena nebylo, a nemá proto oprávněného důvodu ke stížnosti v tomto směru. Náleželo tudíž bezdůvodnou zmateční stížnost zavrhnouti.

Čís. 1810.

Pokud je trestnou pomocná činnost, bylo-li nutno k odvrácení nebezpečí smrti plod odstraniti (§§y 5, 144 tr. zák., § 2 písm. g) tr. zák.).

Platný trestní zákon nezná t. zv. pomoci poskytnuté v krajní nouzi.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1924, Zm I 607/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 4. června 1924, pokud jí byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem spoluviny na zločinu vyhnání vlastního plodu podle §§ů 5, 144 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, která, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti §u 281 čís. 9 a) a 10 tr. ř., směřuje toliko proti výroku, odsuzujícímu stěžovatelku pro zločin podle §§ů 5 a 144 tr. zák. i v případě Anny H-ové, nelze přiznati oprávnění. Vycházejíc z výroku soudu, že hlavní pachatelka H-ová jednala z krajní nouze a donucení a že jí nelze proto čin žalobní přičítati za zločin (§ 2 písm. g) tr. zák.), uplatňuje s hlediska prv uvedeného zmatku, že činnost stěžovatelčina byla jen činností pomocnou ve smyslu §u 5 tr. zák., takže napadený odsuzující výrok porušuje zásadu trestního zákona, že, nebyla-li hlavní činnost činem trestným, nemůže jí být ani činnost pomocná, při čemž poukazuje na názor Dra Josefa Prušáka, vyslovený v jeho spise »Rakouské právo trestní«, díl všeobecný str. 161, 163, že zásada, že nejen činnost zachranná krajní nouzi zasaženého, nýbrž i pomoc v nouzi, kýmkoliv poskytnutá, je beztrestnou, platí i pro naše trestní právo. Mimo to čin stěžovatelčin nemá prý rázu trestnosti, jelikož právním statkem, §em 144 tr. zák. chráněným, je plod v těle mateřském, který však v daném případě vzhledem ku zjištění, že za účelem odvrácení případného nebezpečí smrti pro Annu H-ovou bylo nutno plod z jejího života odstraniti, přestal být statkem takovým, takže činnost, směřující k jeho odstranění, nemůže být považována za činnost trestnou. Námitky ty jsou právně pochybené. Prvá námitka přehlíží druhý odstavec §u 5 tr. zák., dle něhož okolnosti omluvné, pro které zločin vzhledem na pachatele nebo na některého ze spoluvinníků neb účastníků toliko za příčinou jeho osobních poměrů přestává být trestným, na ostatní spoluvinníky a účastníky vztahovány být nemají. Z ustanovení toho plyne, že důvody, trestnost vylučující, tedy také neodolatelné donucení ve smyslu §u 2 písm. g) tr. zák., uplatňují se jen u toho z těch, kdož při trestném činu pomáhají, u koho se vyskytují; na trestnost ostatních nemají vlivu.